

Høringsvar til "affaldsbekendtgørelsen" (1. oktober 2020 - journalnummer 2019-6081)

Skrevet af Anne Aittomaki, Plastic Change; Lone Mikkelsen, Rådet for Grøn Omstilling; Pernille Haagen, WWF; Jens Peter Mortensen, Danmarks Naturfredningsforening og Mette Ranfelt, Danmarks Naturfredningsforening

Indledende generelle bemærkninger

Vi takker for muligheden for at afgive høringssvar til den nye affaldsbekendtgørelse. Overordnet set er der flere positive elementer i udkastet. Blandt andet mener vi, at det er positivt med forbuddet mod afbrænding af haveaffald. Herudover er det vigtigt for at kunne skabe høj kvalitetsgenanvendelse, at MGP-fraktionen ikke længere bliver tilladt. Vi hæfter os ved, at bekendtgørelsen overordnet set fremmer mulighederne for en cirkulær økonomi, som er nødvendigt for at kunne knække affaldskurven.

Vi undrer os dog over, at det kun er for plastfraktionen, der bliver sat konkrete genanvendelsesmål (på 60 %), mens der for de øvrige fraktioner blot er krav om "høj" reel genanvendelse. Dette til trods for, at EU's Embalagedirektiv opstiller materialespecifikke målsætninger for en række af de øvrige fraktioner. Embalageaffaldet udgør trods alt en væsentlig del af den samlede affaldsmængde, så de fastsatte målsætninger fra EU bør danne baggrund for, at der også sættes materialespecifikke genanvendelsesmål for de øvrige affaldsfraktioner. På lige fod med genanvendelsesmålene bør der også fastsættes genbrugsmål for de fraktioner, hvor det er relevant. Ellers kan vi risikere, at materialer som med fordel kan genbruges direkte, i stedet bliver genanvendt for blot at opnå genanvendelsesmålet. Det er i denne sammenhæng vigtigt at skelne mellem genbrug og genanvendelse og påpege, at genanvendelse er langt mere ressourcekrævende end direkte genbrug. Vi ønsker derfor svar på, hvad udsigten er til at få materialespecifikke genbrug- og genanvendelsesmål ind i affaldsbekendtgørelsen?

Danmark er det land i Europa, som producerer mest affald pr. indbygger, hvilket gør, at vi har en særlig forpligtigelse til at arbejde med affaldsforebyggelse. Igennem EU's affaldsrammedirektiv er vi forpligtet til at sætte forebyggelse øverst på prioriteringslisten, når national lovgivning skal udarbejdes. Samtidig konkluderer analyser fra Ellen MacArthur Foundation, at 45 % af vores CO₂-udledning stammer fra de materialer og produkter, som vi forbruger, og som i en lineær økonomi blot bliver til affald, hvor ressourcerne går til spilde. Vi kommer ikke i mål med regeringens klimaambitioner uden også at se på vores forbrug-og-smid-væk-kultur, og hvordan vi kan undgå de enorme affaldsmængder, som vi producerer i dag. Det er vigtigt, at alle aktører i værdikæden bidrager til at reducere vores affaldsmængder, og derfor undrer vi os over, at kommunerne fortsat ikke spiller en rolle i affaldsforebyggelse. Kommunerne kommer ikke til at bidrage til affaldsforebyggelse, hvis de ikke får et juridisk ansvar herfor på lige fod med deres ansvar for affaldshåndtering. Derfor mener vi, at kommunerne bør have mulighed for at finansiere affaldsforebyggende initiativer via affaldsgebyret. Hvis argumentet er, at denne bekendtgørelse kun omhandler affaldshåndtering og derfor ikke beskæftiger sig med forebyggelse, så vil vi gerne høre ministeriets bud på, hvornår vi får en affaldsforebyggelsesbekendtgørelse?

Konkrete tekstnære bemærkninger

Nedenfor har vi gennemgået de enkelte kapitler og afsnit, som vi har konkrete bemærkninger til, i kronologisk rækkefølge.

Afsnit	Nuværende ordlyd	Vores kommentar/forslag
Kapitel 2 - Definitioner	Enhver nyttiggørelsesoperation bortset fra energiudnyttelse og oparbejdning til materialer, der skal anvendes til brændsel eller andre midler til energifremstilling. Omfattet er bl.a. forberedelse med henblik på genbrug, genanvendelse og opfyldning.	Vi er glade for, at det er præciseret, at materialeudnyttelse IKKE omfatter afbrænding med henblik på energiudnyttelse. Men "genanvendelse" i sidste linje bør omskrives til "reel genanvendelse".
Kapitel 2 – Definitioner	§ 3, stk. 38. Opfyldning: En materialenyttiggørelsesoperation, hvor egnet ikke-farligt affald anvendes til reetablering af udgravede områder eller til ingeniørtekniske formål i forbindelse med landskabsudformning. Affald, der anvendes til opfyldning, skal erstatte materialer, som ikke er affald, være egnet til ovennævnte formål og være begrænset til den strengt nødvendige mængde til at opfylde disse formål.	Det virker meget problematisk at tillade, at udgravede områder opfyldes med affald. Der bør være en meget klar specificering af, hvad 'egnet' er? Der bør desuden være krav til fyldestgørende dokumentation for, at det ikke har miljøskadelige følger. Dette bør som minimum omfatte argumentation for egnethed samt hvilken mængde, og hvorfor det er nødvendigt med den mængde. Allerhelst så vi denne mulighed for opfyldning genovervejet ud fra et miljømæssigt synspunkt med en efterfølgende konklusion og argumentation for udfaldet.
Kapitel 4 - Kommunal affaldshåndtering - affaldshierarki	§ 1. Den kommunale affaldshåndtering skal, jf. dog stk. 2, ske i overensstemmelse med følgende affaldshierarki: 1) Forberedelse med henblik på genbrug. 2) Genanvendelse. 3) Anden nyttiggørelse. 4) Bortskaffelse.	Øverst i affaldshierarkiet ligger forebyggelse, og jf. EU's affaldsrammedirektiv er affaldsforebyggelse den mest effektive måde at mindske affaldets miljømæssige påvirkning på. Derfor er medlemslandene også forpligtede til at forebygge affald. Dermed bør kommunerne ikke kun være forpligtede til at lave affaldshåndteringsplaner, men også affaldsforebyggelsesplaner, og det bør være muligt at finansiere affaldsforebyggende aktiviteter via affaldsgebyret. Det bør afspejles i affaldsbekendtgørelsen eller alternativt i en affaldsforebyggelsesbekendtgørelse.
Kapitel 6 - Kommunale affaldsordninger	Kommunalbestyrelsen skal sikre en <i>høj reel genanvendelse</i> af det indsamlede madaffald/papiraffald/papaffald/glasaffald/metalaffald/mad- og drikkevarekartoner/tekstilaffald/haveaffald/storskrald.	Det er kun for plastaffaldet, at der opstilles et konkret mål (på 60%). For de fraktioner nævnt i kolonnen til venstre står der blot, at kommunalbestyrelsen skal sikre en "høj reel genanvendelse". Den formulering er ganske upræcis og kan tolkes på mange måder. Vi mener, at der bør stilles ambitiøse minimumskrav for genanvendelse

<p>Etablering af og krav til visse ordninger for husholdninger</p>		<p>for alle fraktioner. Herudover bør der stilles genbrugsmål for de fraktioner, hvor det er relevant, jf. vores kommentar indledningsvist.</p> <p>Desuden mener vi, at det bør indskrives, at kommunalbestyrelsen skal sikre, at der stilles krav om en reel genanvendelse på 55% i 2025, 60 % i 2030 og 65 % i 2035 af al husholdningsaffaldet og det husholdningslignende erhvervsaffald, som EU-direktivet foreskriver. Vi efterlyser endvidere en dialog om, hvordan reel genanvendelse skal måles.</p>
<p>Kapitel 6 - Kommunale affaldsordninger Etablering af og krav til visse ordninger for husholdninger</p>	<p>§ 20, stk. 7. Ved indsamling af madaffald i poser skal kommunalbestyrelsen sikre, at poserne frasorteres som led i behandlingen af madaffaldet og nyttiggøres, medmindre poserne har en komposterbarhed og bionedbrydelighed svarende til madaffaldets, i den behandling madaffaldet gennemgår.</p>	<p>Det bør ikke være tilladt at frasortere poser og det madaffald, der følger med poseresterne, til forbrænding, da den praksis betyder, at en væsentlig andel af madaffaldet ender med at blive brændt. Derfor bør der i stedet være krav om at bruge bionedbrydelige poser til sortering af madaffald. Hvis disse poser er af plast, skal der være høje miljømæssige krav til poserne, så vi undgår, at mikroplast bliver spredt på landbrugsjorde, som det er tilfældet i dag, når madaffaldet behandles i biogasanlæg. De bionedbrydelige poser kan godt håndteres og nedbrydes på industrielle komposteringsanlæg og komposteringsmaskiner. Det bør præciseres, at det ikke gælder for hjemmekompostering, hvor de bionedbrydelige poser ikke bliver nedbrudt, og der vil man oftest anvendes en spand.</p> <p>Det er klart, at biogasanlæggene ikke ønsker de bionedbrydelige poser, da de ikke kan nedbrydes i deres anlæg, men det er ikke kun poserne, der ikke er nedbrydelige i de anvendte biogasanlæg. Citronskaller, avocadosten m.v. kan heller ikke nedbrydes i biogasanlæggene, som anvendes i dag. Derfor er det afgørende, at digestat fra biogasanlæg bliver efterbehandlet for eksempel i et komposteringsanlæg for bl.a. at undgå spredning af mikroplast.</p>
<p>Kapitel 6 - Kommunale affaldsordninger</p>	<p>§ 25. Stk. 3. Kommunalbestyrelsen skal sikre en høj reel genanvendelse af det indsamlede plastaffald, således at der 1. januar 2022 som minimum sikres 60 % reel genanvendelse af plastaffaldet.</p>	<p>Det er positivt, at der er sat et mål for genanvendelse, men der bør tilsvarende være ambitiøse genbrugsmål. Ellers kan man risikere, at plast, som kan vaskes og genbruges, i stedet bliver smeltet om og genanvendt blot for at nå genanvendelsesmålet. Hvorimod der for</p>

<p>Etablering af og krav til visse ordninger for husholdninger</p>	<p>§ 25. Stk. 4. Hvis kommunalbestyrelsen indgår en aftale med en virksomhed om håndtering af plastaffald forud for genanvendelse heraf, skal kommunalbestyrelsen i aftalen sikre sig, at virksomheden dokumenterer, at affaldet afleveres på et anlæg, som kan genanvende det. Virksomheden skal endvidere dokumentere, hvor meget af plastaffaldet, der reelt bliver genanvendt, herunder at der 1. januar 2022 sker reel genanvendelse af minimum 60 % af det indsamlede plastaffald.</p>	<p>flere af de andre fraktioner, herunder glas, metal og tekstiler, er nævnt muligheden for både genbrug og genanvendelse. Det er problematisk, at muligheden for genbrug slet ikke er nævnt i forbindelse med plastaffaldet. Nu hvor tilbagetagingsordninger bliver revideret, er det helt oplagt at holde plasten i closed-loop systemer, hvor kontaminering undgås og genbrug fremmes.</p>
<p>Kapitel 6 - Kommunale affaldsordninger Etablering af og krav til visse ordninger for husholdninger</p>	<p>§ 26. Stk. 3. Kommunalbestyrelsen skal sikre en høj reel genanvendelse af det indsamlede mad- og drikkekartonaffald. Stk. 4. Hvis kommunalbestyrelsen indgår en aftale med en virksomhed om håndtering af mad- og drikkekartonaffald forud for genanvendelse heraf, skal kommunalbestyrelsen i aftalen sikre sig, at virksomheden dokumenterer, at affaldet afleveres på et anlæg, som kan genanvende affaldet og hvor meget af affaldet der reelt bliver genanvendt.</p>	<p>For flere fraktioner gælder, at hvis kommunalbestyrelsen indgår en aftale med en virksomhed, så skal virksomheden <i>kun</i> dokumentere, <i>hvor meget</i> af affaldet, som reelt bliver genanvendt, men de skal ikke sikre en <i>høj reel genanvendelse</i>, som kommunen ellers er forpligtet til. Det er kun for plastaffald, at virksomheden også skal forpligtes til at sikre en reel genanvendelse på 60 % - og ikke blot angive <i>hvor meget</i> der går til genanvendelse. Det bliver vanskeligt for kommunalbestyrelsen at sikre en høj reel genanvendelse, hvis de ikke kan stille krav til virksomhederne herom.</p>
<p>Kapitel 6 - Kommunale affaldsordninger Etablering af og krav til visse ordninger for husholdninger</p>	<p>§ 27. Kommunalbestyrelsen skal etablere en indsamlingsordning i form af en henteordning for særskilt indsamling af farligt affald, herunder småt elektronik og batterier, jf. pkt. 8 i bilag 6, der ikke er omfattet af §§ 30 og 31, fra husholdninger.</p>	<p>For de øvrige fraktioner i kapitel 6 nævnes en dato for, hvornår kommunalbestyrelsen skal have etableret ordningen. Datoen fremgår tilsyneladende ikke for farligt affald.</p>
<p>Kapitel 6 - Kommunale affaldsordninger Etablering af og krav til visse ordninger for husholdninger</p>	<p>§ 29. Kommunalbestyrelsen skal 31. december 2023 etablere en indsamlingsordning for særskilt indsamling af haveaffald, jf. pkt. 9 i bilag 6, fra husholdninger. Ordningen skal tilrettelægges på en sådan måde, at væsentlige dele af affaldet bliver indsamlet.</p>	<p>Det undrer os, at der først etableres en indsamlingsordning for haveaffald pr. 31 december 2023. Det burde være muligt at etablere hurtigere, ellers ønsker vi en redegørelse for årsagen til dette.</p>
<p>Kapitel 6 -</p>	<p>§ 30. Kommunalbestyrelsen skal sikre, en høj reel genanvendelse af det indsamlede genanvendelige PVC-affald, og at</p>	<p>Hvordan skal kommunalbestyrelsen sikre/dokumentere, at der sker en sortering af genanvendeligt/ikke-genanvendeligt PVC-affald? De</p>

<p>Kommunale affaldsordninger Etablering af og krav til visse ordninger for husholdninger</p>	<p>det indsamlede ikke-genanvendelige PVC-affald bliver deponeret</p>	<p>nødvendige oplysninger om f.eks. problematiske/forbudte kemikalier, følger i dag ikke produktet fra produktion over forbrugerled til affaldsled, hvilket vanskeliggør en vurdering af, om produktet består af/indeholder genanvendeligt eller ikke-genanvendeligt PVC.</p>
<p>Kapitel 6 - Kommunale affaldsordninger Etablering af og krav til visse ordninger for husholdninger</p>	<p>§ 31. stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal sikre, at det indsamlede affald af imprægneret træ forbrændes, medmindre kommunalbestyrelsen efter en konkret vurdering finder, at det imprægnerede træaffald er egnet til materialenyttiggørelse eller er deponeringseget.</p>	<p>Forbrænding foretrækkes frem for deponi, men det forudsætter, at forbrændingen foregår forsvarligt ift. natur, miljø og omgivelser, hvilket skal dokumenteres. Træaffald skal derfor brændes på anlæg, der kan leve op til følgende specifikationer: Forbrændingsanlægget skal sikre, at dioxiner nedbrydes under forbrænding med ophold i minimum 2 s i efterbrænderen på temperaturer over 1.100 C. Meget imprægneret træ indeholder tungmetaller. Tungmetallerne belaster bl.a. røggassen og slaggen. Slaggen fra de kommunale affaldsforbrændingsanlæg anvendes især i landbrugssektoren. Følgende krav bør stilles: For at hindre spredning af tungmetaller på ikke registrerede arealer bl.a. i landbrugssektoren, skal der stilles krav til, at slagge fra forbrænding af imprægneret træ skal deponeres.</p>
<p>Kapitel 6 - Kommunale affaldsordninger Etablering af og krav til visse ordninger for husholdninger</p>	<p>§ 36. Kommunalbestyrelsen kan, uanset § 49, bestemme, at borgere og grundejere må afbrænde haveaffald Sankt Hans aften.</p>	<p>Selvom der blot er tale om en direktivimplementering er det positivt, at haveaffald ikke længere må brændes.</p>
<p>Kapitel 6 - Kommunale affaldsordninger Etablering af og krav til visse ordninger for husholdninger</p>	<p>§ 40. Kommunalbestyrelsen kan, uanset § 25, stk. 1, og § 26, stk. 1, etablere en indsamlingsordning for kombineret indsamling af plastaffald og mad- og drikkekartonaffald. § 41. Kommunalbestyrelsen kan, uanset § 24, stk. 1, § 25, stk. 1, og § 26, stk. 1, etablere en indsamlingsordning for kombineret indsamling af plastaffald, mad- og drikkekartonaffald og metalaffald.</p>	<p>Udgangspunktet i direktivet er en særskilt indsamling. Kombineret indsamling er mulig, hvis det ikke påvirker genanvendelses kvaliteten af de affaldsfraktioner, som indsamles samlet. Vi ser gerne, at ministeriet fremlægger dokumentation for, at en kombineret indsamling af mad- og drikkevarekartoner ikke vil påvirke genanvendelses kvaliteten af plastfraktionen.</p>

<p>Kapitel 6 - Forbrændingseget affald omfattet af kommunale affaldsordninger</p>	<p>[...] ved at indgå aftaler med et eller flere forbrændingsanlæg, som er godkendt efter lovens kapitel 5 i lov om miljøbeskyttelse til at forbrænde forbrændingseget affald, eller med et eller flere anlæg, som forbereder affaldet til forbrænding [...] Kommunalbestyrelsen skal sikre, at affald, som ikke er egnet til forbrænding, ikke forbrændes., [...] Kommunalbestyrelsen kan, hvis forholdene nødvendiggør det, anvise forbrændingseget affald til midlertidig oplagring på et anlæg...</p>	<p>I princippet er al affald forbrændingseget, og selvom definitionen bliver indskrænket yderligere, så mener vi, at vi skal væk fra at tale om forbrændingseget affald.</p>
<p>Kapitel 8 Frivillige tilbagetagningsordninger</p>	<p>§ 56. Virksomheder, som etablerer en tilbagetagningsordning, skal sikre, at det indsamlede affald bliver forberedt med henblik på genbrug eller genanvendt med høj reel genanvendelse.</p>	<p>Vi mener, at det er positivt at revidere tilbagetagningsordningerne, så der skabes større incitament til at sikre høj genanvendelse af virksomhedernes egne eller lign. produkter. Virksomhederne skal dog kun sikre en høj reel genanvendelse, men ikke en høj genbrugsprocent. Der bør være et stort fokus på og incitament til genbrug ifm. tilbagetagningsordningerne. Eksempelvis kan mange plastmaterialer og emballager med fordel tilbagetages og genpåfyldes, og leverandørerne kan arbejde sammen om levering og afhentning.</p>
<p>Kapitel 9 Affaldsproducerende virksomheders affaldshåndtering</p>	<p>§ 59, stk. 5. Affaldsproducerende virksomheder skal sikre en høj reel genanvendelse af affaldet samt på anmodning fra kommunalbestyrelsen dokumentere, hvor stor en del af de enkelte affaldsfraktioner der reelt bliver forberedt med henblik på genbrug eller genanvendt.</p>	<p>Forslag til præcisering af formulering: "Affaldsproducerende virksomheder skal sikre en høj reel genanvendelse af affaldet samt på anmodning fra kommunalbestyrelsen dokumentere, hvor stor en del af de enkelte affaldsfraktioner, der er forberedt med henblik på genbrug eller har gennemgået reel genanvendelse."</p>
<p>Kapitel 15 Ikrafttrædelse og overgangsbestemmelser</p>	<p>§ 81. Kravet i § 45 om mærkning af beholdere med piktogrammer finder anvendelse 1. januar 2022.</p>	<p>Det undrer os at piktogrammerne først skal implementeres på beholderne fra 1 januar 2022. Dette i betragtningen af, at husstandene skal udsortere i de ti fraktioner (med undtagelse af tekstiler) allerede fra juli 2021. Er det ikke muligt at sikre, at borgerne får hjælp til sorteringen med piktogrammer allerede fra udrulningen af det øget sorteringskrav?</p>
<p>Kapitel 15 Ikrafttrædelse og overgangsbestemmelser</p>	<p>§ 83. Kravet i § 59, stk. 2, om virksomheders sortering af deres husholdningslignende affald i overensstemmelse med sorteringskriterierne i bilag 6 og mærkning af beholdere til</p>	<p>Det er positivt, at virksomheder også skal sortere deres husholdningslignende affald, men vi forstår ikke hvorfor, der er en forlænget frist for dem, i betragtningen af at husstandene er underlagt kravet</p>

	indsamling af husholdningslignende affald med de relevante piktogrammer som angivet i bilag 6 finder anvendelse 31. december 2022.	fra juli 2021. Ministeriet oplyser, at Corona er forklaringen, men to år er ganske lang tid, selv i lyset af Corona. Det er trods alt ikke komplicerede sorteringskrav.
Bilag 5 Former og metoder for nyttiggørelse, jf. § 3, nr. 36	R3, ** Genanvendelse eller genvinding af organiske stoffer, der ikke anvendes som opløsningsmidler (herunder kompostering eller andre former for biologisk omdannelse) ** ** Dette inkluderer forberedelse med henblik på genbrug, forgasning og pyrolyse under anvendelse af komponenterne som kemikalier samt nyttiggørelse af organiske materialer i form af opfyldning.	Vi mener ikke, at pyrolyse bør betragtes som genanvendelse, hvis det er det, der skal læses ud af teksten, så vil vi gerne indkaldes til en dialog herom.
Bilag 6 Sorteringskriterier og piktogrammer for affald fra husholdninger og erhverv, jf. §§ 43 og 45 og § 59, stk. 2	Som madaffald sorteres animalske og vegetabiliske madrester, fødevarer der er blevet for gamle, fraskær og skræller fra råvarer til madlavning, kaffefiltre mv. Affaldet må ikke indeholde uønskede stoffer, der er skadeligt på landbrugsjord eller svært nedbrydelig, f.eks. emballage, cigaretskod og aske.	Foreligger der dokumentation for, at kaffefiltre nedbrydes i biogas-/komposteringsanlæg uden problematiske stoffer til følge? Det bør præciseres hvad "uønskede stoffer" er i denne sammenhæng.

Afslutningsvist ser vi frem til den videre dialog om, hvordan producentansvaret skal indrettes i Danmark, og hvordan affaldsbekendtgørelsen og vejledningerne i den forbindelse bliver ændret, så affaldet kommer tilbage til de ansvarlige producenter.